

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของการจัดการศึกษา โดยทั่วไป ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545:1)

สิทธิของมนุษย์ชาติในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ 28 “รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา สอดคล้องกับสิทธิของชนชาวไทย ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตราที่ 43” บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 10 วรรคสาม กำหนดหน้าที่ของผู้จัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน แต่มีเด็กบางคนขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษา ขาดโอกาสที่จะพัฒนาตนเองตามความสามารถ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมทางเศรษฐกิจ และการจัดการศึกษา

งานที่จัดการจัดว่าเป็นกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสในสังคมเนื่องจากสภาพความพิการทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษา ขาดทางเลือกในการประกอบอาชีพ บางส่วนจึงต้องกลายเป็นภาระแก่สังคม เพื่อความเป็นจริงคนพิการเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคม หากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง ย่อมมีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพที่จะประกอบอาชีพพึ่งพาตนเองและจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และร่วมสร้างสรรค์สังคมได้เช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่คณะกรรมการมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทร์ทราบรมราชชนนี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐานเมื่อ 22 มีนาคม 2517 ไว้ว่า

“...งานช่วยผู้พิการนี้มีความสำคัญยิ่ง เพราะว่าผู้พิการไม่ได้เป็นผู้อยากจะทำ และอยากช่วยตนเองถ้าเราไม่ช่วยเขาให้สามารถที่จะปฏิบัติงานอะไรเพื่อชีวิต และมีเศรษฐกิจของครอบครัวจะทำให้เกิดสิ่งที่หนักในครอบครัว หนักแก่ส่วนรวมฉะนั้นนโยบายที่จะทำก็คือช่วยเขาให้ช่วยตนเองได้เพื่อจะ让他สามารถเป็นประโยชน์ต่อสังคม...”

ในปัจจุบันสังคมยอมรับว่าทุกคนเท่าเทียมกัน ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้ความเท่าเทียมกันคือสิทธิทางการศึกษาซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 10 บัญญัติว่าการจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เลิกเก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร การเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถหาเงินมาหาตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษซึ่งกระทรวงศึกษาธิการตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาให้ผู้พิการ จึงมีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ปีการศึกษา 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยกำหนดเป็นนโยบายว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” รวมถึงองคมนตรีกำหนดแผนการดำเนินงานจัดการศึกษา (2543-2549) ให้คนพิการมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งในระบบและนอกระบบ และตามอัธยาศัยในสายวิชาชีพและสายสามัญ (คณะอนุกรรมการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2543) การช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาส ไม่ว่าจะเป็นคนจนหรือคนพิการเป็นเรื่องสำคัญ จะต้องมุ่งมั่นที่จะให้ช่วยเหลือตนเองได้ ปีนี้ที่สำคัญคือ ช่วยเหลือให้คนพิการช่วยเหลือตัวเองได้ คนพิการหรือคนจนถ้าเขาช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เขาคือภาระของสังคมที่จะต้องช่วยกันดูแล แต่จะต้องผลักดันให้เขาพ้นจากการเป็นภาระของสังคม (ทักษิณ ชินวัตร, 2545:16)

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ 2543 กล่าวถึงการจัดการศึกษาคคนพิการ โดยมุ่งเน้นพัฒนาความสามารถคนพิการให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคลและคณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบุคคลที่มีความบกพร่องที่ต้องการการศึกษาพิเศษไว้ 9 ประเภทคือ

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ
5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและวาจา
7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมและภาษา
8. บุคคลออทิสติก
9. บุคคลพิการซ้อน

การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยเป็นการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ พฤติกรรมและผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ดังนั้นจำเลยบริหารงานการศึกษาพิเศษจึงได้จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่ได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้กับเด็กปกติ ดังนั้นการศึกษาพิเศษจึงแตกต่างไปจากการศึกษาสำหรับเด็กในด้านที่เกี่ยวกับวิธีสอน กระบวนการ เนื้อหาวิชา (หลักสูตร) เครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็น การศึกษาพิเศษควรจัดให้สนองความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความแตกต่างกันมาก ดังนั้นจำเลยบริหารงานการศึกษาพิเศษจึงได้จัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ ทั่วถึง โดยจัดหลายลักษณะ คือจัดโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะทาง จัดเรียนร่วมกับเด็กปกติ จัดในรูปแบบการศึกษานอกโรงเรียน จัดในโรงพยาบาลโดยหน่วยงานทางกา.ศึกษาแห่งชาติและเอกชน การให้ความช่วยเหลือดูแลเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ ตามศูนย์การศึกษาพิเศษทุกจังหวัด สถานรับเลี้ยงเด็กมูลนิธิต่างๆ

โรงเรียนที่จัดการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องในด้านต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่มีสี่ประเภทได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสายตา และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางแขนขา ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละประเภทแตกต่างกันออกไปตามสภาพความพิการแต่ละประเภท โรงเรียนเหล่านี้มีลักษณะเป็นโรงเรียนนิติบุคคลแต่เป็นโรงเรียนที่สังกัดส่วนกลาง กล่าวคือสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดการศึกษาเสริมเขตพื้นที่โรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการในจังหวัดเชียงใหม่รับนักเรียนเฉพาะความพิการในเขตภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอนแพร่ น่าน ซึ่งนักเรียนเหล่านี้อยู่ห่างไกล โรงเรียนต้องอยู่ประจำใน โรงเรียนดังนั้นครูจึงต้องดูแลนักเรียนตลอด 24 ชั่วโมง

การบริหารงานวิชาการเป็นบทบาทสำคัญที่สุดของการบริหาร โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาคือ เงิน วัสดุ คน มาจัดการตามกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามเป้าหมายของการศึกษาซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการทางสติปัญญา คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการ (โรงเรียนการเรียนการสอนทุกระดับชั้นคือระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา) ซึ่งทางโรงเรียนได้ให้ความสำคัญในด้านการวางแผน การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผน การปฏิบัติงานด้านวิชาการน้อยเกินไปทำให้เกิดปัญหาการบริหารงานวิชาการดังนี้ การจัดทำหลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพความพิการของนักเรียน การบริหารหลักสูตรจึงไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ ครูผู้สอนไม่สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ครบทุกวิชา ทุกระดับชั้นในรายวิชาที่รับผิดชอบ เนื่องจากครูผู้สอนต้องรับภาระหน้าที่งานอื่นๆ นอกจากงานสอน การจัดทำสื่อวัตกรรมการประกอบการสอนครูผู้สอนมีความรู้ในด้านการจัดทำสื่อประเภท การสอนน้อยทั้งยังไม่สามารถใช้คอมพิวเตอร์หรือจัดทำสื่อวัตกรรมการที่ทันสมัยได้ ครูผู้สอนไม่ประสบความสำเร็จและความรู้ในด้านเทคนิควิธีการสอน เทคนิควิธีการสร้างเครื่องมือในการทดสอบที่มีความเหมาะสมกับสภาพความพิการของนักเรียนแต่ละประเภทไม่ดีพอ เพราะส่วนมากเป็นครูที่ย้ายมาจากโรงเรียนที่สอนนักเรียนปกติ ครูผู้สอนมีไม่เพียงพอทำให้ครูหนึ่งคน ต้องสอนหลายระดับชั้น หลายวิชาประกอบกับจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน มีมากเกินไปทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพและนักเรียนพิการไม่ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพเท่าที่ควร ขาดเอกสารที่ใช้เป็นคู่มือในการแนะแนว การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนการสอนรายบุคคลของนักเรียน การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน เทคนิควิธีการสร้างเครื่องมือในการทดสอบที่มีความเหมาะสมกับสภาพความพิการของนักเรียนไม่ดีพอ ขาดสารคู่มือเกี่ยวกับการดำเนินงานดังกล่าวมีน้อยครูผู้สอนจึงไม่สามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดบุคลากรเฉพาะด้านที่จะมาพัฒนา แก้ไข ส่งเสริม ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น ครูแนะแนวหรือนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักอรรถบำบัด นักแก้ไขการพูด นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ครูการศึกษาพิเศษ จึงส่งผลให้นักเรียนพิการเหล่านั้นไม่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพตามสิทธิที่พึงจะได้รับ

สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการในจังหวัดเชียงใหม่มีก็เช่นเดียวกัน คือ ขาดแคลนบุคลากรด้านต่างๆ ทำให้นักเรียนเหล่านั้นไม่ได้รับการฟื้นฟู ช่วยเหลือและแก้ปัญหาได้ ขาดเครื่องมืออุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีด้าน

ต่างๆ มาใช้สนับสนุนการศึกษาของนักเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ในการสอนพูด เครื่องช่วยฟัง เครื่องตรวจวัดการได้ยิน ไม่เท่าขาสำหรับคนตาบอด สถานที่ออกกำลังกาย สื่ออุปกรณ์กีฬา การสนับสนุนงบประมาณไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง สภาพแวดล้อมในชุมชน ในบางโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงต่ออบายมุขทั้งหลาย เช่น อยู่ใกล้สถานบันเทิง ใกล้ร้านเกมส์ ใกล้แหล่งมั่วซุมอื่นๆ ประกอบกับกลุ่มคนในชุมชนไม่ใช่ผู้ปกครองนักเรียนจึงเป็นปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนผู้ปกครองนักเรียนอยู่ห่างไกลโรงเรียน ผู้ปกครองไม่ได้ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดทำให้นักเรียนขาดความอบอุ่น ขาดแคลนงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาครูผู้สอนในด้านการจัดการศึกษา เช่น การส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรมสัมมนา หรือการอบรมสัมมนาพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น การใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสาร การแก้ไขการพูด การผลิตสื่อสำหรับนักเรียนพิการแต่ละประเภท เช่น เครื่องช่วยฟัง

จากสภาพการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าความพึงพอใจของครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการแต่ละประเภทในจังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไรแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการในจังหวัดเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการแต่ละประเภท สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ได้ข้อมูลที่มีความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่
2. ได้ข้อมูลที่มีผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการแต่ละประเภท สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่
3. ได้ข้อมูลที่มีปัญหาและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่

ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ ใน 5 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.2 ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 1.3 ด้านนิเทศการศึกษา
 - 1.4 ด้านการวัดผลประเมินผล
 - 1.5 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตด้านพื้นที่ ดังนี้คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดเชียงใหม่ คือ โรงเรียนในอำเภอเมืองและอำเภอสันทราย

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 180 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 91 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับสลาก

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ตั้งสมมติฐานคือ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการแต่ละประเภทในจังหวัดเชียงใหม่มีความเข้าใจต่อการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิด ทุกด้านเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีประสบการณ์และพัฒนาตนเองทุกด้านตามที่หลักสูตรกำหนด

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการในจังหวัดเชียงใหม่

โรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องประเภทต่างๆ ได้แก่ เด็กพิการทางการได้ยิน เด็กพิการทางสายตา เด็กที่พิการทางสติปัญญาเด็กที่พิการทางแขนขา

ความพิการ หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ คือ พิการทางการได้ยิน พิการทางสายตา พิการทางสติปัญญา พิการทางแขนขา

ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง ผู้เรียนที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท

ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง ผู้ที่สูญเสียทางการได้ยินตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงระดับรุนแรง

ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ผู้เรียนที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนทั่วไป เมื่อวัดระดับเชาวน์ปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้วระดับเชาวน์ปัญญาดำกว่าคนทั่วไป

ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ หมายถึง ผู้เรียนที่มีข้อจำกัดหรือส่วนอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการ ระดับเรื้อรังรุนแรงมีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น และเจตคติทางค่านิยมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีต่องานวิชาการของโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง วารุณพงศ์ ตั้งศักดิ์สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่